

Tézy na prijímacie skúšky
v študijnom programe Ekonomika verejného sektora
študijný odbor Verejná ekonomika a služby

1. Charakteristika, rozsah, ukazovatele merania a štruktúra verejného sektora. Tendencie vo vývoji veľkosti verejného sektora, faktory podmieňujúce tieto vývojové tendencie.
2. Mikroekonomické, makroekonomické a mimoekonomické príčiny štátnych zásahov do ekonomiky - funkcie štátu v ekonomike: legislatívna, makroekonomická, redistribučná, alokatívna funkcia (podmienky dosahovania Pareto efektívnosti).
3. Kolektívne statky: riešenie kolektívnych statkov ako jedného zo zlyhaní trhového mechanizmu, otázky produkcie a financovania kolektívnych statkov.
4. Externality: vysvetlenie ekonomickej podstaty externalít na základe marginálnych ekonomických veličín, druhy externalít, trhové a administratívne nástroje riešenia externalít.
5. Prirodzené monopoly: vysvetlenia ekonomickej podstaty prirodzeného monopolu na základe marginálnych ekonomických veličín, štátne intervencie v prípade existencie prirodzeného monopolu: politika first best, politika second best, privatizácia.
6. Príčiny zlyhania štátnych zásahov. Vybrané problémy kolektívneho rozhodovania. Teória verejnej voľby. Teória byrokracie.

Literatúra:

- JACKSON., P., M., BROWN, C., V.: *Ekonomie veřejného sektoru*. Praha: Eurolex Bohemia, 2003. ISBN 80-86432-09-2
  - KLÍMA, K.: *Teorie veřejné moci*. Praha: ASPI, 2003. ISBN 80-86395-78-2
  - MEDVEĎ, J., NEMEC a kol.: *Mikroekonomické východiská verejných financií*. Bratislava: Sprint, 2004. ISBN 80-89085-29-6
  - MERIČKOVÁ, B.: 1. kap. Funkcie a rozsah verejných financií. In: MEDVEĎ, J., NEMEC, J. a kol. *Verejné financie*. Bratislava: Sprint, 2007. ISBN 978-80-89085-84-2
  - MISES, L.: *Byrokracie*. Praha: Liberální institut, 2002. ISBN 80-86389-22-7
  - MUSGRAVE, R.A. – MUSGRAVEOVÁ, B. 1994. *Veřejné finance v teorii a praxi*. Praha : Management Press, 1994, s. 581. ISBN 80–856–03–76–4
  - NEMEC, J. 2000. *Verejná ekonomia*. Banská Bystrica : Ekonomická fakulta UMB, 2000. ISBN 80-8055-385-8
  - NEMEC, J. – WRIGHT, G. 1997. *Verejné financie*. Bratislava : NISPAcee, 1997. ISBN 80–967847–1–4
  - STREKOVÁ, Y. – MALÝ, I. 1999. *Veřejná ekonomie pro školu i prax*. Praha : Computer Press, 1999. ISBN 80-7226-112-6
  - STIGLITZ, J. E. 1997. *Ekonomika veřejného sektoru*. Praha : Grada Publishing, 1997, s. 661. ISBN 80–7169–454–2
7. Sociálna politika v sociálno–ekonomickom systéme. Objekty a subjekty sociálnej politiky, funkcie, princípy a nástroje sociálnej politiky. Súčasti (segmenty) sociálnej politiky a ich charakteristika.
  8. Východiská a ciele novej sociálnej politiky. Vývoj sociálnych modelov (welfare state, social state, prosperity state, modern social state) a ich hlavné ciele.
  9. Deetatizácia, decentralizácia a demokratizácia sociálneho systému. Pluralitní poskytovatelia verejných služieb v sociálnom systéme. Postavenie municipality v sociálnej politike štátu.
  10. Sociálne zabezpečenie ako podsystem sociálneho rozvoja a nástroj sociálnej politiky. Piliere (podsystemy) sociálneho zabezpečenia, jeho vymedzenie a formy.

11. Politika zamestnanosti v koncepcii EÚ. Modelová sociálna diferenciácia spoločnosti, udržateľnosti sociálnej stratifikácia v SR. Vplyv zamestnanosti na sociálny rozvoj, individuálny a spoločenský blahobyt. Trh práce v SR – aktuálne problémy a perspektívy.
12. Sociálno–ekonomická exklúzia, jej príčiny a dôsledky. Inklúzne ekonomické a mimoekonomické nástroje riešenia sociálno–economickej súdržnosti minoritných skupín obyvateľstva. Regionálne aspekty nezamestnanosti v SR.
13. Sociálna ekonomika ako alternatívny nástroj riešenia sociálneho vylúčenia a trhu práce. Sociálne podnikanie. Kvalita života.

Literatúra:

- ALEXY, J.: Vybrané problémy sociálnej politiky. Bratislava: Ekonóm, 2002.
  - BENČO, J. a kol.: Sociálna politika a sociálny rozvoj. Banská Bystrica: EF UMB, 2000.
  - KORIMOVÁ, G.: Sociálna politika. In. Uramová, M. a kol. 2003. Hospodárska politika. Banská Bystrica: EF UMB, 2003. ISBN 80-8055-780-2-2003
  - KORIMOVÁ, G. 2007. Predpoklady rozvoja sociálnej ekonomiky. Banská Bystrica: EF UMB, 2007. ISBN 978-80-8083-399-2.
  - STANEK, V. a KOL.: 2002. Sociálna politika. Bratislava : Sprint, 2002, ISBN 80-88848-45-8
  - Zákony k politike zamestnanosti, sociálneho zabezpečenia, sociálnej pomoci. Zákonník práce.
  - BRDEK, M., JÍNOVÁ, H., KREBS, V.: Trendy v evropské sociální politice. Praha: Aspi Publishing, 2002. ISBN 80-86395-25-1
  - BRDEK, M.: Vybrané kapitoly z mezinárodní komparace sociální politiky. Praha: VŠE, 1996.
  - KREBS, V.: Sociální politika. Praha: ASPI Publishing, 2002.
14. Verejná správa, jej všeobecná charakteristika a postavenie v právnom systéme, vývoj organizácie verejnej správy na Slovensku. Verejnoprávne inštitúcie.
  15. Štátna správa – ústredné a ďalšie orgány štátnej správy, ich štruktúra, kompetencie a vzájomné väzby pri riadení štátnej správy.
  16. Štátna správa – organizácia a štruktúra miestnej štátnej správy, jej kompetencie a princípy riadenia. Vnútoraná organizácia úradov miestnej štátnej správy, aktuálny vývoj.
  17. Samospráva, základné teoretické prístupy a charakteristiky, členenie podľa foriem. Samospráva záujmová, jej postavenie a členenie. Územná samospráva, ústavný a právny rámec územnej samosprávy v SR, orgány miestnej samosprávy, európska charta miestnej samosprávy.
  18. Samospráva vyšších územných celkov, ústavné a právne vymedzenie v procese pokračujúcej reformy verejnej správy na Slovensku.

Literatúra:

- Zákony upravujúce systém verejnej správy v SR . (369/90 Zb. o obecnom zriadení, /302/200 Z. z o samospráve VÚC, 575/2001 Z. z. o organizácii vlády ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy, 515/2003 Z. z. o krajských a obvodných úradoch. Všetky zákony v znení zmien a doplnkov)
- KOLEKTÍV. Štruktúra územnej samosprávy vo vybraných štátoch Európy. Bratislava: Nadácia vzdelávania samosprávy, 2001. 140s. ISBN 80-88947-07-03
- Berčík, P., Králik, J. Základy verejnej správy, 2007, Bratislava, Akadémia policajného zboru Bratislava, 2007, 190s. ISBN 978-80-8054-400-3
- Grůň, L., Pavličkova, A., Vydrová, V., Samospráva ako súčasť verejnej správy, Eurounion, 2005, 124 s. ISBN 80-88984-82-3
- POMOHAČ, R., VIDLÁKOVÁ, O., 2002. Veřejná správa: C. H. Beck, 2002 278s. ISBN 80-7179-748-0.

- HALÁSKOVA, M., KOVAŘ, J., Veřejná ekonomika a veřejná správa, Ostrava, 2004, Vysoká škola baňská-Technická univerzita; 200s., ISBN 80-248-0587-1.
  - KOSORÍN, F.: Teória a prax verejnej správy. Bratislava: Ekonóm, 1999.
  - KOSORÍN, F., Verejná správa. Bratislava: Ekonóm, 2003. 167s. ISBN 80-225-1696-1
19. Ziskovo a neziskovo orientované podniky v ekonomike, ich definícia a vlastnosti. Právne základy NO v SR. Návrh zákonníka neziskového práva. Transformácia rozpočtových a príspevkových organizácií na neziskové organizácie. Štát a NO. Modely fungovania NO. Ekonomické osobitosti postavenia NO v ekonomike. Demonopolizácia a decentralizácia. Deetatizácia NO.
  20. Spôsoby financovania neziskových organizácií. Tvorba a rozdelenie zdrojov. Viacdrojové financovanie. Problémy financovania. Nástroje financovania. Rozpočet, tvorba a kontrola. Viacdrojové financovanie a smery financovania. Fundraising. Diverzifikácia finančných zdrojov.
  21. Náklady a výdavky, faktory ovplyvňujúce ich výšku. Hospodárenie rozpočtových a príspevkových organizácií. Tvorba fondov v organizáciách. Sociálny fond. Výkony v NO. Možnosti a obmedzenia ich vyjadrovania. Podnikateľská činnosť NO. Daňové povinnosti NO.
  22. Pracovníci NO, špecifiká pracovnej sily v NO (kvalifikácia, osobnosť, etika, morálka). Princípy, nástroje, formy odmeňovania. Nárokové a nenárokové zložky platu.
  23. Efektívnosť v NO, teoretické a praktické problémy merania efektívnosti. Metódy posudzovania efektívnosti vo verejnom sektore. Kvantifikácia činností NO.
  24. Využitie všeobecných zásad, metód a nástrojov manažmentu v NO. Prvky strategického a operatívneho manažmentu v NO. Zhrnutie problémov NO po r. 1990.

Literatúra:

- BEŇOVÁ, E.: Financie verejnoprospešných subjektov. Bratislava: Ekonóm EU, 2002.
  - KUVÍKOVÁ, H. a kol.: Možnosti rozvoja mimovládnych organizácií v krajinách Vyšehradskej skupiny.. Banská Bystrica: EF UMB, 2006. ISBN 80-8083-303-6
  - KUVÍKOVÁ, H.: Ekonomika a manažment neziskových organizácií (učebný text – dištančné vzdelávanie). Banská Bystrica: EF UMB, 2006. ISBN 80-8083-250-1
  - KUVÍKOVÁ, H.: Neziskové organizácie v EÚ. Banská Bystrica: EF UMB, 2004. ISBN 80-80055-937-6
  - KUVÍKOVÁ, H., MURGAŠ, M., NEMEC, J.: Mimovládne organizácie. Banská Bystrica: Trian, 2001. ISBN 80-88945-55-0
  - KUVÍKOVÁ, H.: Ekonomické aspekty viacdrojového zabezpečenia zdravotníckych služieb. Banská Bystrica: EF UMB, 1998. ISBN 80-80055-120-0
  - MAJDÚCHOVÁ a kol.: Neziskové organizácie. Bratislava : Sprint, 2004. ISBN 80-8848-59-8
  - KOLEKTÍV: Čítanka pre neziskové organizácie. Bratislava: Centrum prevencie a riešenia konfliktov, 1998. ISBN 80-968095-5-5
  - KOLEKTÍV: Čítanka pre pokročilé neziskové organizácie. Bratislava: Centrum prevencie a riešenia konfliktov, 2000. ISBN 80-968095-3-9
25. Zdravie, zdravotníctvo, zdravotnícke služby, ich charakteristika a význam. Verejné služby v zdravotníctve. Ekonomická podstata zdravotníckych služieb, spôsoby poskytovania a financovania zdravotníckych služieb. Modely financovania zdravotníctva. Kritériá členenia zdravotníckych služieb, lôžkové, ambulantné, vlastnícke formy, zmluvné, nezmluvné. Legislatívne zabezpečenie zdravotníckych služieb. Riadenie zdravotníckych služieb na jednotlivých úrovniach. Zdravotnícka výroba, výchova, veda a výskum. Štatistika.
  26. Charakteristika a význam vzdelávacích služieb. Verejné služby vo vzdelávaní. Výchovno-vzdelávací proces. Organizácia, riadenie a financovanie vzdelávacích služieb. Vplyv vzdelávacích

služieb na ľudský potenciál a rozvoj územia, lokality. Riadenie služieb vzdelávania na jednotlivých úrovniach.

27. Sociálne služby ich charakteristika a význam. Sociálne služby ako verejný statok. Spôsoby zabezpečovania a poskytovania jednotlivých druhov sociálnych služieb pre určité skupiny obyvateľstva v zariadeniach (špecifické podmienky, legislatívne, inštitucionálne, organizačné, riadiace a finančné). Kritériá členenia sociálnych služieb. Legislatívne zabezpečenie sociálnych služieb. Riadenie sociálnych služieb na jednotlivých úrovniach.
28. Ekonomická charakteristika kultúry, kultúrnych statkov, telesnej kultúry. Verejné služby v kultúre a telesnej kultúre. Organizácia, riadenie a financovanie kultúry a telesnej kultúry. Sieť kultúrnych inštitúcií. Kritériá členenia služieb kultúry a telesnej kultúry.

Literatúra:

- BENČO, J. a kol.: Ekonomika a manažment vzdelávania. Banská Bystrica: Ekonomická fakulta UMB, 2005. ISBN 80-8083-156-4.
  - KORIMOVÁ, G. 2007. Predpoklady rozvoja sociálnej ekonomiky. Banská Bystrica : EF UMB. ISBN 978-80-8083-399-2.
  - KORIMOVÁ, G. 2003. Sociálne služby v modernej spoločnosti. Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie Determinanty sociálneho rozvoja. Banská Bystrica : EF UMB, 2003..
  - KUVÍKOVÁ, H., MURGAŠ, M., NEMEC, J.: Manažment zdravotníctva. Banská Bystrica: Trian, 1998. ISBN 80-967730-2-X
  - KUVÍKOVÁ, H., MURGAŠ, M., NEMEC, J.: Ekonomika zdravotníctva. Banská Bystrica : Phoenix, 1995. ISBN 80-900563-1-8.
  - KUVÍKOVÁ, H. 1998. Ekonomické aspekty viaczdrojového zabezpečenia zdravotníckych služieb. Banská Bystrica : EF UMB, 1998. ISBN 80-8055-120-0.
  - MAJLINGOVÁ, E. a kol.: Verejné služby. Banská Bystrica: EF UMB, 2002. ISBN 80-8055-754-3
  - MATOUŠEK, O. 2003. Slovník sociální práce. Praha : Portál. ISBN 80-85850-76-1.
  - MURGAŠ, M.: Ekonomika zdravotníckych služieb. Banská Bystrica: EF UMB, 2004.
  - NOVOTNÝ, J. 2000. Ekonomika sportu. Praha : ISV, 2000.
  - PRUŠA, L. 2003. Ekonomie sociálních služeb. Praha : ASPI Publishing, 2003. ISBN 80-86395-69-3.
  - TOKÁROVÁ, A. (ed). 2006. Sociální práca. Prešov : kapitoly z dejín, teórie a metodiky sociálnej práce. 2. vyd. – Prešov : Akcent print.
  - TOMEŠ, I. (eds.) 2002. Sociální správa. Praha : Portál. ISBN 80-7178-560-1.
29. Vývojové etapy v skúmaní služieb a rozvoj služieb v ekonomike (služby v modernej spoločnosti, teoretické a metodologické otázky skúmania služieb, rozvoj sektora služieb a ich postavenie v trhovej ekonomike).
  30. Špecifické vlastnosti služieb a implikácie pre teóriu a prax (Nemateriálnosť a problémy spojené s nemateriálnosťou služieb a ich riešenie, Neskladovateľnosť a problémy spojené s neskladovateľnosťou služieb a ich riešenie, Neoddeliteľnosť, Variabilita, meranie variability a opatrenia zamerané na kontrolu variability, komplexnosť, neopakovateľnosť, kolektívnosť, nenahraditeľnosť, informačná asymetria, Prenájom/prístup ku službám).
  31. Kvalita v službách a systémy zlepšovania služieb (Kvalita služieb a spokojnosť zákazníka, 5 dimenzií kvality a základné prístupy k definovaniu kvality služieb, Metóda GAP, SERVQUAL, TQM, Dom kvality, Chyby v službách, Paretova analýza v službách, Výkonnosť a produktivita služieb, Efektívnosť a účinnosť v produktivite služieb, Techniky merania výkonnosti (zákaznícky orientované techniky, BSC, benchmarking, return on quality), Zlepšovacie služby, Budovanie kultúry služieb).

Literatúra

- BENČO, J. - MEDVEĎ, J. - KUVÍKOVÁ, H. 1988. Ekonomika nevýrobných odvetví služieb. Bratislava: SPN, 1988. ISBN 80-122-043-88
- GUSTAFSSON, A., JOHNSON, J. D.: Competing in a Service Economy. Michigan: University of Michigan, 2003. s. 210. bez ISBN
- MICHALOVÁ, V. – ŠUTEROVÁ, V. 2004. Služby. 1. vyd. - Hronský Beňadik: Netri 2004. - 215 s. - ISBN 80-968904-58-X
- MICHALOVÁ, V. 2004. Manažment a marketing služieb. 2. vyd. - Bratislava: Ekonóm 2004. - 213 s. - ISBN 80-225-1775-5
- HESKET, J., L. - SASSER, W., E. - HART, CH., W. 1994. Služby – Cesta k úspechu. Praha: Victoria publishing, 1994.
- MATEIDES, A. - ĎAĎO, J. 2002. Služby. Bratislava: EPOS, 2002. ISBN 80-8057-452-9
- JOHNSTON, R. – CLARK, G. 2005. Service Operations Management (Improving Service Delivery). Harlow: Prentice Hall, 2005. s. 496. ISBN 0-273-68367-5